

Azfzonyi = Nemnek
Nemességéről méltos-
ságáról és dicsire-
tiről való Ryth-
musok.



Az Tékozlo Fiu Historlaja notájára:

Syrak Cap. 36. §. 26. § 27.

Az ki jó Afzfzonnal bir, örökfeget kezd birni,
hozzája hasonlo segitsege vagon, és nyugoda-
lom ofzlopa.

Az hol sövény nints el tékozoltatik az örökfege:
és az hol Afzfzony nints, foházkodik az szü-
kölködö.

* * * * *

Az Tiszteletes Afzszonyoknak Nagyfagofoknak, Ne-
 meleknek, Városiaknak és minden rendbélieknek, vala-
 kik tiszta birrel nével és ditsiretes erköltsel fenyelkednek ;
 Nevezet szerént pedig Nemzetes KEMÉNY KATA
 Afzszonynak, a Tekintetes és Nemzetes Buni BETHLEN
 FERENCZ Vramnak, Fejedelem Vrunk ó Nagysága Fő
 Hopmesterének, Fejérvármegye Fő Ispánnyának, és ugyan
 Vrunk ó Nagysága méltóságos Táblája Hűtős Asséfso-
 rának, szerelmes Házas-tarfanak, mint kegyes Pa-
 tronájának, ez kisdéd munkát, mindenféle jok-
 nak szerentségs előmenetelivel kedve-
 len ajánlya.



NOHÁ mind az O és ny Testamentumokban, s
 mind némely Pogán irásokba is ieles emlékezetű
 vannak Tiszteletes Afzszonyom, a io Afzszony
 embereknek, és azoknak kegyességének, a ke-
 mény és könyörületlen szíveknek megh lágyító
 példájára ; Mindazonáltal mégis álmélkodhatunk rajta, mely
 igen kevesen találkoztak még ez ideig a kik a io Afzszonyok-
 nak Nemességéről, isagáról, és méltóságáról az előbb említe-
 irásokból okot vévén, valami ditsiretet töttek volna, és azokat
 az Férfiakkal ószsze hasonlítani mérték volna : Hanem legh
 többben, az kik felőlők írtak, az ó irásokat azoknak gyalázat-
 tyokra, ditsirettel vívelt dolgoknak el oltására, kegyes termé-
 szeteknek szidalmazására és io erköltsőknek rutitására igaz-
 gatták. Az mi kevesen voltak pedig, kik azoknak ditsiretéről
 írtak, én azokat követvén, és a világos igazságtólis vívelhetvén,
 s mind pedig veszedelmes irigységnek itélvén a io Afzszon-
 nyoknak méltó és illendő ditsiretét halgatással el tikolnij, és
 hogy őket is érdemlett io h-ekben nevekben tisztelességgel ví-
 velt dolgoknak emleki. *tiben, nagy háládatlanlag volna meg-

fogyatkoztatni: Vgy itilem meltonak azoknak Nemességeket és méltóságokat erdtském szerint meg írni és commendálni. Nem kevesse tusakodot bennem a bátorság a szemérmességgel: mert az miképpen a io Aszszonyoknak számtalan ióságokat, dítsíreteket és Nemességeket fúszszu Historiában foglalni tisztesség kívánással tellyes dolognak itilem vala: azonképpen ugyan azokat a Férfiakkal némely dolgokban egyben hasonlítani, némellyekben pedig elébb valoknak is hirdetni szemérmeknek áltom vala lenni. Midőn azért magamban így tusakodnám ez külömböző értelmek miatt, végtére meggyözdvén a szemérmeket, az bátorságot ragadám; méltó dolognak itilvén, az io Aszszonyok méltóságát kevés számu versekben foglalni. Es iollehet közönségesen az Aszszonyi Nemnek Nemességének aiánláfáról kezdem el írásomat; mindazonáltal főképpen azokat akarom dítsírni, kik az ő Nemes és méltóságos eredeteket és Nemeket tökéletes io maga viseléssel és dítsíretes erköltsfel fényesítik és ékesítik. Ha pedig valami részeszkéje ez dítsíró verseknek, az erköltsstelen Aszszonyokatis illeti: (mint hogy az io gyümölsz termő fának árnyékában, és annak ágaira s leveleire szállott Eghi harmatban, és síros esőnek le hulló tsepeiben, néha az közel lévő pokoll fagu bűnök és csipő tsalyánis részesül.) meg emlekezzenek affélék az ő Nemeknek méltóságáról, és io erköltsdőt dítdzván fel, mindenek előtt azzal illatozzanak. Mert különbben ez Aszszonyi Nemnek dítsíretét, méltán őket nem illeti. Mint a melyben én tsak a ióknek akarom a gloriát adni. Mellyet nem hizelkedésből, sem valami tisztesség vadászásból tselekezem; nem is valami hazug talált dolgokkal, hanem világos rattoval, példákkal, és az szent írásból, mind az O s mind az uy szöveggnek bizonyosággal akarom ez előttem álló dolgot nagyobb részre erősíteni és mutogatni. Te néked pedig Tiszteltes Aszszonyom, ez okon akartam, meg ífúfogomban írott e néhány verseimet, az io Aszszonyok Nemességéről aiánlani, mivel tudom és látom, tudgyák egyebek is és látgyák, minémű dítsíretes virtusokkal fényeskedel mindenek előtt, és ióknek tisztelleges forgolodásoddal, és az Házi dolgoknak mind bővdítélésben és ékesítésben; s mind pedig szűbéli szomorúságodra gya-

korta tölted távol íráro, és idegei Országokban méltóságos Ké-
 vetseget hordozó Tekintetes Vrnak, szerelmes Fériednek I-
 stentől vőtt iováira valo gondviseleléddel, és azoknak hűséges
 takarításában valo szorgalmatossággoddal világos tükör és kö-
 vető példa vagy. Tündöklepsz az Aszszonyok serege között,
 mind az Bőtsületes tisztá iámborfaggal ékes, Isteni tisztelettel
 és felelemmel tellyes Vradért, s mind azért hogy a io hirt el
 nével és méltóságos Vri állapattal fényeskedő Nemzetes és Ne-
 mes KEMÉNY profapiabol vagyon eredeted; Melyből
 immár sok üdőtől fogva Országunk iovára, és annak bodogh
 emlékezetiü Méltóságos Feiedelminek hűséges szolgálattára,
 hasznos, Vitéz, és Tanátsos Férfiak származtanak, mellyet bi-
 zonyit ez mi ielen valo üdönkis. Es hogy többekről ne emle-
 kezsem, vallyon s nem nagy ékességére vagyone Nemzetse-
 gednek, az Tekintetes és Nemzetes KEMÉNY IANOS
 Vram Feiedelem Vrnak ő Nfaga Tárházának Fő Komornik-
 ja, Feiérvármegyének edgyik Fő Ispánnya, Fogaras Várának
 Fő Kapitánnya, a Méltóságos Feiedelmi Táblának Hűös Af-
 felsora, és az Vdvaris Mezei Hadaknak Generalissa. S mind
 pedig azért főképpen, hogy méltóságos Nemzetből valo ere-
 detedet, olly bőtsületes magad viselésevel és dütsiretes erkölt-
 sel fényesited, a mellyel mind Isten előit kedvet találisz; s mind
 az emberektől ez életben io hirt nevet dütsiretet érdemlepsz;
 Holtod után pedig tisztességes emlékezetet hagyván, dütsős-
 seget és örök életet nyersz. Mert az mint a Példa beffédekről
 írj könynek tizeneggyedik részében mondgya Bőltis Saldmon:
Az kedves Aszszony dütsősseget talál. Annakokáért énis az
Kgmd nevének örök emlékezettre adom ez kis írásomat, io re-
ménsegem lévén felőlle, hogy kedves Fivel véffi, forgattya, ol-
taalmazza az Irigyek ellen, es sok külömb külömbféle busulásnak, bánatinak és
sülyös gondgyainak enyhítésére olvassa, és egyebekkelis közönfegyessé tebi kgmd,
bőtséges eriekkel sok emlékezetre méltó dolgoknak az utannunk lejendő marado-
kokra valo terjesztésének modgyában meg áldatva lévén kgmd a Szent Istenől.
Tartasz meg azon Isten kgmdit szerelmes Ferjének öröwerre, es az Vegény Pökölkö-
dök segítségére, ő kgmdis eltesse előtted; sok esztendeig bodoghul jo Verentsef e-
lömenetlel, es oltalmazvan sokféle írásiban, es nehez gondos utában minden
féle szententfletlenségektől; Bőtsületes Tiűtthez tartozando nyughatatlanságiban el
viselhetetlen nyavalyaktól. Szerelmes magzatidatis áldgya meg az Isten nagy ne-
vének dütsőségére, es a dütsiretes Bethlen Némzet emlékezetinek virágzására o-
gességes hólvu glettel es bodogh Verentseffel. Békességben sok jo estendőket vám-
lálly, sokáig virágozzál, es a veled iol tévő Mindenható Vrnban vípadgy. Amen!

Kojosi Török Ilyán.

AZ ASZSZONYI = NEMNEK

Nemességéről, Méltóságáról és Ditsiretiről való Enek.



AZ Menynek és az Földnek formáló Istene, Az Teremtet dolgoknak Bölts gondviselede, Mindenféle állatnak kegyes elterede, Sépen minden művének iol el rendelde.

Az embert szent képére mikoron formálás, Ferfiúvá s Aszszonnyá teremté, alkotá, Mind kettőt okos és bölts lélekkel ruházá, Hatalmas méltosaggal meg átándekeozá.

Genes. 1. v. 27.

Egyaránt mindenikbe eszes elmét ada, Solásra való erőt hatalmason oltá, Vadon, Halon, Madaron lenne birodalma, Mind Ferfinak s Aszszonynak Isten parantsollya.

örök bodogfagotís egyaránt igrte, Az Isten mind kettőnek kegyesen rendelte, Nints Nemnek választása színének e-lötte, Ki jámborul él leszen bő jutalma érte. *1 Pet. 3. v. 7.*

Erre nézve edgyikís másíknál nem nagyobb, Ferfiú az Aszszonynál nemis méltosagosb, Ertelme és elméie edgyiknek sem okosb, Sok dolgokban de Aszszony Ferfiúnál bodogb.

Mely dolog igazságát nem Logicus vallya, Sem az tsalárd Sostta hidgyed nem állattya, Ki az embert tsak hamar álnokul meg tsallya, Ha magára nem vigyáz háloíába hayta.

Hanem io Authorok bölts, eszes Irási, Kik az io Aszszonyoknak voltak Patronusi, Azoknak helyes, fontos, igaz ratióji, Szent Irásnak világos, tiszta bizonyfagi.

Ezt adgyák mi előnkben megis bizonyittyák, Aszszonyt méltosagosbnak Ferfiúnál vallyák, Némely okokra nézve s bodogbnak kiáltják, Enis im erről szolok minden fáieck halják

Köveite szolok penig minden meg botsásson, Igaz mondonak engem ez dologban vallyon, Hazug hízelkedőnek ne prónunciállyon, Olvassa meg befedem s az után ugy szollyon.

Mert a jo Aszszonyoknak sem fizetések, En ezért nem kívánom sem ditsireteket, Hanem mint gonosfoknak meg feddem vétkeket, Azképpen meg ditsirem joknak életeket.

állomok Emberektől miként rágalmazzák, Nem csak az orosz Afßonyt, de az jotis gyalázzák, Minden illene volna Emberek sem mondgyák, Meg érdemlet jószágát rutul el tagadgyák.

Ezt értvén Bedegettem egy néhány rattot, Am szinte huszon kettőt, kikkel áldom a jot, Az oroszról fel tött céloim ne szaporítsak sőt, Kí tellyes életében nem tselekedet jot.

Mind azáltal ha mi rész ő rás eshetnék, Ez commendatióban ottan igyekezzék, lová lenni a Roszról főből bándékozzék, Az Istenes életre, hogy Menybe ferkezzék.

Commendantur Mulieres Argumentis Sumpit. 1. A. Nominis.

Elsőször azért szomat kezdem a Nevérdől, Első Afßonyállatnak neve jedzéséről, Mert EVA-nak mondatik, mint az Irás erről, Io bizonylagot téssen a három bótúrdól. EVA.

Az Eva annyit téssen, mint élőknak Annja, Vagy ő maga az élet, mely az Embert tartya, Ferfi nevét az Irás Adamnak kiáltya, Es a földnek verhenyes agyagának mondgya.

Gondold meg menyivel jobb az élet az földnél, Annyival meltofagosh jo Afßony Ferfiénél, Mert emberi Nemzetnek Isten az életnél, Nem adhatott nagyobbbat az okos Léleknél.

Az föld pedig csak néma nints erzékenysége, Magában száraz, sovány, nintsen nedvessége, Első ha nem öntözi hafadoz az színe, Es ha nem műveltetik, nem leszen gyümöltse.

Ferfijs Afßony nélkül sovány, haszontalan, Es nagy fok dolgoiban oh kiboldogtalan, Dirsíretes dolgokra igen alkotatlan, Afßony véle nem lévén bánattya fogyatlan.

De nem csak az Nevérdől Afßony dirtsíretetik, Hanem több dolgokrolis ő commendaltatik, Istennek legfi utolsó művének mondatik, Mert Meny, Föld teremése rayta végeztetik.

2. A sine Creationis.

Holott azért utolsó teremtett állattya, Afßony nyilván Istennek főbb szebb alkotmánya, Mert mihelt azt formálá meg földnek munkáia, Afßony lőn teremtésnek vége és summáia.

De Isten ez világnak éves udvarában, Minden módon el kétfülé frífs palotáiban, Be vivé mint Királynét az szép Regiában, Minden állatot vet vén neki birtokában,

Azszönyt Paradísomban igen Nemes helyen, Formálá az Ur Isten szép és kies keriben, Az hol mindgyárt lehet nagy gyönyörűségben, Miként boldog Királyné örömben, bőségbe

3. A loco creationis.

Paradísomon kívül Férfit formáltaték, Mezőben több állattal együtt teremteték, Paradísomban ostán által vitetteték, Azért hogy oldalából Affony formáltatnék.

Paradísom menyivel az több kerteknél szebb, Az ő gyümölcs fáival legh gyönyörűsebb, Így Affonyis Férfiténél fok dologban ékesb, S szép gyümölcsözéssel hasznosb tekintetesb.

4. A materia ex qua.

Ha peniglen tekintünk az materiára, Melyből Isten az Affont nagy böltsen alkotta, Lásd ugyis a Férfit ha meg nem haladgya, Tífta és Nemes lévén az materiaia.

Férfit az Ur Isten a földből teremté, Annak néma sárából agyagból építé, De Affont az eleven Férfitből vévé, Tífta Leikes állatnak tsontyából kétfité.

Bibliotheca Universitatis Hungaricae, Budapest

Es ezért az Férfit természet munkáia, Affony penig az Urnak keze alkotmánya, ő raytais meg tessék Isten ábrázattya, Sepségnek tisztaságnak ékes ajándéka.

6. A pulcritudine.

Ez drágaláros íoban sokkal nagyobb részt vőtt, Sok Affony Férfitnél és természetesé lőtt, Mert gyönyörű színt Isten ortzáiára öntött, Hogy seb, ékebb legyen minden állatok közt

Kinek az ő íarása merckletes, ékes, Az maga viselése oh ki tekintetes! Mozdulása, állása testének tettetés, Io Affony-nak ő dolga mindenekben helyes.

Minden ajándék felett való ajándéka, Istennek az Affonyon az kedves szép ortza, Melyre minden szemét örömmel fordította, Melyről ő bent írásis bizonyagát adgya.

Emberek Leányinak gyönyörű szépséget, Az Istennek fiaí láták ékebbéget, S mindgyárast meg kedvelésk. ki ki feleséget, Azok közzül választa életének felét.

Ez dolgot Sent Moyses Genesisben írta, Annak hatod részében szépen bé foglalgya, Víz özön előt való dolognak ki-

Áltya, Teremtésnek utánna hamar lőtt azt mondgya.

Sára Aßßony szépségét aianlya az irás, Hogy az Föld Le-
ánij közt nem taláttatot más, Olyan gyönyörűséges, ékes mint
egy Pallás, Abrahámon Istentől mert ő volt nagy áldás. Gen. 12.

Rebökkának szépségét Eliezer látá, Az Urának Isaaknak
mindgyarást iovallá, Alattomban magában rolla ő ezt mondá t
Ez az kit rendelt Isten Uramnak társavá. Gen. 24.

Az gonosz és esztelen Nábál felesége, Vala az Abigail,
kinek e felesége, Minden felé ki terjedt gyönyörű szépsége, Da-
vidhoz meg mutatott nagy szép embersege. 1 Reg. 25.

Ez Uranak meg tartá haláltól életét, Megh oltalmazá an-
nak kínszert és mindenét, Az pusztában budoso Davidtól ő fer-
jét, Szépségével meg menté s el fedezé vétkét.

Három fele az szépség, mely Abigailban, Eppen megh ta-
láttatott é ieles Aßßonyban, Lelkében eszes, okos, teste szép ál-
lásban, Nyáiaslag beßedében kedvesleg szovában.

E' Nemes jószágokért David az ortzáját, Aßßonynak meg
tisztelé kegyes ábrázattját, Nabalnak a Férfitének megh érvén
halálat, Feleségül el vevé s tartá mint saiatját.

Berfabenak szépségén igen kapa David, Mert szép és gyö-
nyörű volt bizonyoson el hídd, Az Ura holta után őve lön ép-
pen mind, Melyről a ß. Bibliát bátorfaggal fel nijd. 2 Reg. 11.

Vastít, Hestert, az irás híres Királynékat, Aianlya és dísti-
ri mint szép Aßßonyokat, Azoknak híres Nemes gyenge ortzá-
iokat, Commendallya gyönyörű szép ábrázattjokat. Hest. 1.

Iudit aßßony szépségét az Ur öregbitté, Annijra hogy min-
den őt tsudálkozva nézné, Sufannat a két biro igen meg kedve-
lé, Hogy szép gyenge ortzáját álmélkodva nézé. Iud. 8. Dan. 13.

Szent lob három leányi gyönyörűk valának, Kik neki sok
próbái után adatának, Kiknél sebbek ez földön nem taláttatá-
nak, Charites Aßßonyoknál ékesbek valának. Iobi ultimo.

Moyfesis Sido népnek ilyen Törvényt ada, Hogy mikor
ellenfégi ellen megyen hartzra, Es azokat az Isten kezében a-
dandgya, Azoknak szép aßßonijt feleségül hozza. Deut. 21.

Mind ezek és hasonló példák erdísítik, Hogy mind Isten
s embe-

3. emberek előtt tiszteltetik, **Azszonyoknak szépsége nagyra bősülterik, Mindenféle rendektől kedvesnek tartatik.**

7. *A corporis habitibus.*

Az embernek fővebb és mellesággosb tagja, Az Feje, s az szép éghre emelt ábrázattya, Ez mutatya az Isten Izeretetit rayra, Ez ötet az barmoktól szépen meg választya.

Soknak férfiak közöttül fejek meg kopaszul, Arról az hay le hulván homlokok meg rutul, **Azszonynak az természet adta aiándékul, Egészlen hogy az hája ő neki el nem hul.**

Férfiak sűrű ortzáját az szőr meg rutittya, Pelyhes szakál és hosszú bajusok beborittya, Soknak orrát, homlokát, ember a lig láttya, Természet az férfiat annyira tsufollya.

Ezfelet menyit gondgya az szakállal vagyon, Mifelt fel két fűstűre keze vagyon azon, Tépi, huzza, hogy toll, gaz rayta ne maradgyon, Templomba s piatz felé tisztán hogy induljő.

Barbelynak menyit fizet az fő mosatásért, Meg nevelt szakálának tisztogatásáért, Ha mind azt computálná iszonyodnék azért, Sápologodnék az sok és sámtalan költségért.

Külömben vagyon dolga az **Azszonyállatnak**, Mert sűrű feier ortzáji tisztán meg maradnak, Szőröktől és pelyhektől meg is nem rutulnak, **Azszonyok azok miatt semmit nem busulnak.**

8. *A mundicie.*

Tisztasága **Azszonynak** ebből is ki tessik, Hogy midőn egyben sűrűen meg feredik, Az után valahánykor tiszta vízben mosdik, Az víz kezei után meg nem moskosodik.

Az Férfitü peniglen bár gyakran feredgyék, Akar mely tiszta vízben ujjolag meg mosdgyék, Víz fel háborittya hogy fel zavarodgyék, Keze mosása után be is sennyeződgyék.

9. *A procreations prolis.*

Azszonynak fővebb tisztí méhében fogadni, Az fogadot magzatot híven oltalmazni, Ezért is szoktak többen hasonlokka lenni, Az Annyokhoz, a kiknek méhekből időttek ki.

Innet esik gyakorta Anya ha goromba, Fia vagy Leánya is léssék neki ostoba, Ha penigh vagyon annak esze sokossága, Réizes léssen fia is ez szép aiándékba.

Ellenbe ha az Atyák eszefek és böltsék, Gyakortabb ő

gyermekek lefnek efitelenek, Ha peniglen efnélkál azok fál-
kölködnek, Tsak Anya legyen eszes bölts magzatok lefnek.
Azért szeretik inkább Anyák gyermekeket, Mert tud-
gyák és ismérik mint fiait véreket, Ertik azokban lenni nekik
töb réfeket, Hogy sem mint az Atyáknak, mert ök fáltek öket.

Gyermekek is ez okon kedvelik Annyokat, Legh nagyob
indulattal hogy sem az Attyokat, Az természet tanittya hogy
fok fáydalmokat, Senvettek ö érettek méhekben kinokat.

Lac muliebre.

A' terméset Affonyra ebbenis vígyázott, Hogy hathato
bőfeges telet neki adott, Mellyel nem tsak magzatját táplál-
lya kit hozott, De fok betegnek is adhat orvoffagot.

Valerius egy Iffuköz Afzfzonyrol itia, Hogy tömletz-
ben az Annya éhel meg ne halna, Mivel nem vala szabad étele
bé adnia, Annyát afzfzony teivel titokban táplálta. *Lib. 1. c. 4.*

Kinek ö kegyefféget látván híres Roma, Sörét tömletzből
Annyát ki fabadította, Mindeniknek bőfeges prébendáit at-
ta, Tömletzből kegyeffégnek Templomát rakatta.

10. A pietate.

Mely kegyeffégre Affony haylandob és kéfőbb, Ferfu-
nál mindenkor könyörületeffeb, Beteg mellet forgodni, vígyáz-
ni ferényeb, Vigasztalo beffede az méznélis edesb.

11. A medendi peritia.

Mely Afzfzonyon Istennek aldása, io kedvé, Es bőfege-
sen rea ki öntötte kegyelme, Hogy fok nyavalyáfnak orvos
annak keze, Sok tudos Doctoroknál többet tud egy Sütle.

Az hol nints Afzfzonyállat mint Salamon mondgya, Öt
nyeg az fegény beteg nints ki vigasztallya, Feie allyát tlené-
fen fellyeb magasztallya, Nints ki falat io étket nyavalyáfnak
nyuytfa. *Ecclef. 36. v. 27.*

Azffonyok emldiéről Orvosok azt iriák, Véneknek hűle
mellyekre ha alkolmaztatták, Elterö melegféget azzal fel in-
ditták, Nevelik öregbittik, egéffégre hozzák.

Pelda erre Sent David, kinek vénkorába, Solgai keresz-
nek Leányt ludéába, Sunami Abifagot ki igen fep vala, Királyt
gyonge tellével melegíti vala. *3. Reg. 1. v. 3, 4.*

12. Ab eloquentia.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Mert mindent akar vala vízbe vesztetni ő. Exod. 1. v. 16.

Sodomát és Gomorrhát az férfiak veszték, Fertelmes bu-
zásfaggal ugyan el süllyeszték, Hogy az természet ellen egymást
tétül élék, Az nagy nép városokat földgyomraba ctyék. Gen. 16.

Hogy ha az Afszönyöknek Historiat írni, Szabad lőte
volna némely dolgokrol szollani, Tudnának férfiakrol ökis
emlekezni, Soknak gonoszságáról bizonyfagot tenni.

Kik közzött vādnek nagy fok lopok, ragadozok, Kegyet-
lenek gyilkosok, tsalárdok árulok, Házak gyutogatói, hamissa-
got mondók, Sok fele gonoszságra által utat nyitók.

Fogházban tömletekben menyí foglyok vannak, Rossz
tselkedetekért békokban tartatnak, Es menyín akasztván, s-
nyársban meg száradnak, Legh többen a férfiak száma közzől
vannak.

Férfiak felől adgya az irás előnkben, Hogy fok felesége
volt nem nyuguván egyben, Ezt olvassuk Abrahám s Jakob é-
létében, Es ugyan fokak felől a réghitörvényben.

Samsonnak, Elkanának, Saulnak Davidnak, Es annak az
fiának az bölts Salomonnak, Robozmának, Kalebnek, az nagy
Afluerusnak, Sok feleségi voltak több fok férfiaknak.

Némellyek azokkalis meg nem elégettek, Agyafokat de
bővön tartottak mellettek, Solgálokhozis fokban gyakorta bé
mentek, Az ő kívánságoknak így eleget tőttek.

Afszönyállator pedig nem talál sz effélet, Az ki táplálta
volna három vagy négy ferjét, Inkáb le tőtte volna szerelmes
életét, Hogy sem fokkal közlőtte volna az ő testét.

Nem szollok én itt némely községesekről, Az kik nem
tőttek vallást az keresztyén hűtről, Sem semmiben nem fűgh-
nek Isten szerzetesről, A mely ez hogy jo Afszony fűgion csak
egy férjtről.

Sokkalis mértékletesb afszöny férfiunál, Magát meg tar-
toztatobb, tisztább, szentebb annál, Mint ezt meg olvashatod
fok Authoroknál, Pogánoknál, s Istennek szent Profetáinál.

16. A continencia.

Magát meg tartoztato vala az két Sara, Mind Abrahám
s Tobias szerelmes ágyassa, Semérmes Abigail, és Artemisia,

Argis.

Argia Polynices Thebanusnak tárfa.

Illyen vala Pompeius drága Iulíája, Kátonak eszes kedves, édes Portiája, Illyen vala Grakkusnak szép Kornéliája, Sulpítius Polgárnak ő Messalínája.

Pontusi Mithridates Királynak az tárfa, Illyen vala az kegyes szép Hiplicratea, Tökéletes és tiszta életű Sufanna, Ama Romai híres Pogán Lucretia.

Lentulus felesége illyen Sulpítia, Az Görög Ifigmea és Kalidonia, Illyen vala Atlanta Krise, és Kassandra, Tiszta élettel ékes Vólska és Kamilla.

Készebbek voltak ezek életek le tenni, Semérmertességekben hogy sem kárt vallani, Tökéleteségeket tisztán meg tartani, Akarták ez Ászszonyok, s így híreket hagyni.

Ez is méltóságokra vagy on Ászszonyoknak, Hogy ez világnak három nagy tartományinak, Az ő nevekről régen nevek származtanak, Mint erről az Poeták igen szépen írnak.

Asia neveztetik Asia Nympharol, Europa Agenornak az ő Leányáról, Africa hívattatik Lybia Ászszonyrol, Ki fármaszott az híres Nemes Epafustol.

17. A summa in maritus charitate.

Mit mondgyak Ászszonyoknak ő szeretetetekről, Férjéhez meg mutatóit kedveskedésekről, Volt oly kí szomorú hírt halván az Férjéről, Nem szánta megfosztani magát ez élettől.

Markus Kato Leánya így tőn az Portia, Ki mihelt az Vírának halálát meg hallya, Keserves zokogással Brutustat iaygattyá, Filippisnél kit meg őlt az ellenség kardgya.

Ki hogy fegyvert nem lele, sohul ő házában, Mert feltették az szolgálk hogy magát buvában, Meg őli, el dugták volt előtte az boltban, Azért eleven szemet vőn bé a szájában.

Azt el nyelvén nagy kíonnal meg hala Brutusert, ő életét le tévé szerelmes tárfaért, Emlekezeti maratt ez tselekedetért, Házaságban gyakorlot buzgo szeretetért.

Hát mi tselekedtenek ama 10 Ászszonyok, Lacedemon városban, az kiknek az Vrok, Tömletzbe vettek volt hogy lenne haláluk, Valami pártútásért iszonyu romlások.

Ezek az 10 Ászszonyok a Tömletzbe mentek, Es a Tömletz tartotol szabadságot kértek, Hogy szollyanak tsak egy szót vélek az ő férjék, Mivel azon étfaka lenne veszedelmek.

né men

Bé menvén az Tömletzben Urokat kesergik, Es azoknak ruháitát ő magokra veszik, Az övéket peniglen férfiek fel öltözik, Hogy bánattyok tettesék feiek bé fedezik.

Az után az Urokat Tömletzből ki küldik, Magokat azok helyén a fogfogban vetik, Tsak hogy azok élyenek éltek nem kíméllik, Szabad akarattyokból férfiekért le tézik.

Nagy szeretet volt ama Dido Elyssaban, Hüség szemérmetség Pogány Aszszonyban, Es nagy tökéletesleg minden dolgaiban, Mellyért el terített neve szerte a világban.

Hogy szemérmetségét éppen meg tarthassa, Férfie halála után meg oltalmazhassa, Es máshoz azon kívül magát ne adhassa, Egy rakás éghő fára fel hágván meg hala.

Emlekezetre melto az Artemisia, Kária nagy Országának gazdag Királynéja, Kinek mikor az Ura Mausolus meghala, Vigasztalhatatlanul sir kesereg vala.

Nem elégedvén vele hogy Ura testének, Olly koporsót készitte hideg tetemének, Világ hét tsudái közt a mely leghékesbnek, Tartaték, mikent erről Böltsék emlekeznek.

Hanem Ura feiének az Kaponyaiából, Pohárt tsinála annak meg száratt tsontyából, S. Ura porrá lött testét nagy buzogóságából, Lassan lassan meg ivá föttig az pohárból.

Valamenyiszert ijüt annyiszert jay szoval, Siratta kedves Urát nagy zokogásokkal, Végre meg emésztetvén szüntelen bánattal, El szárada meg hala Uráért nagy buval.

Ide néz hogy mindenkor jo Aszszony Urához, Kegyeslegben viseli magát ő társához, Bánattyát hogy ha láttya nyul vigasztaláshoz, Mellyel férfie szüvében nagy tsendesseget hoz.

Az Férfiu peniglen leghgyakortáb komor, Haraggal és boszszuval nagy fokozor szive forr, Főképpen hogy ha feiet meg szédíti az bor, Olly elötte io Aszszony, mint fél elötte a por.

18. A comparatis.

Hogy ha mi dítstíretes dolgot fel találunk, Az hires férfiakban valamiker látunk, Az Aszszonyok felölis hasonlot olvasunk, Meg fokkal nagyobbakat ha iol rá vigyázunk.

Dítstíri a szent irás azért Abrahámost, Hogy kész volt meg

Áldozni az fiát Isaakot, Ki nem aianlya ama; io Affo nyállatorr,
Hét fiával fenvedet ki Martyromfagot. Gen. 22. 16.

Kinek tselekedet az irás aianlya, Iók emlekezetire mej-
tonakis mondgya, Ki ferelmes gyermekit ifiben forrania, Lát-
rya vala ifzonyu kinnal meg hálnia. 2 Mach. 7. v. 20.

Megis nagy békefeggel, s ifendefen fenvedi, Bizonyos
reménfegét Iftenében veti, Külön külön fiait bátor szível inti,
Kefzek legyenek az kint Iftenért szenvedni.

Ferfiu szíve vala az Afzfzonyi testben, Réfze lévén az i-
gaz nemes böltsfességben, Fiait bátorittá nem eytő kétfegben,
Réfzt véfzen az idővendő fenyés dítsőfegben.

Melto szép dítsfetre az Loth Patriarcha, Idővevényeket
biván bé az szálláfará; Ha tekintőnk à kegyes Sunai Afzfzöny-
ra, Hasonlo gondor vífelt fent Elyfufura. Gen. 19. v. 2. 4 Reg. 44

Mert külön valo házat néki ifináltata, Hogy mikor azon
elő menne ott szállana, Az hol mindenkor lenne bővös pre-
bendáia, Etele és itala ifendes nyugodalma.

Isaak Patriarchais melián dítsfirtetik, Hogy magtalan tár-
faért szóból efedezik, Az Iftentől magzattal menyből meg ál-
datik, Két fia Efaú és lakob szőfletterik. Gen. 25. v. 21.

Nem ezt tselekedéie Anna Afzfzöny magáért, Könyő-
rőgvén Iftennek az Fiu magzatért, Reá tekintte az Ur efedezé-
főiert, Néki adá Samuel meg fánván kedvéiert. 1 Reg. 1. v. 13.

Moyfes az Iftennek szerelmes embere, Hogy éppen el ne
veszne az Izrael népe, Buzgo szereteriből könyőrgött éreite,
Iftennek tsapáfától azt így meg mentette. Exo. 32. v. 37.

Hasonlo dítsfirtet érdemel az Elther, Assuerus felesége à
drága io ember, Sidoknak à Királytól őis kegyelmet nyer, Mi-
atta Aman teste akasztófán hever.

Hogy à nagy Gótfator Sient David meg győzé, Parittyá-
ból egy kővel à homlokár lövé, Sidok gyflegezete őrett meg
dítsfirt, Hogy az Iften népének szidalmát el vevé. 1 Reg. 17.

Nem kisseb dítsfirtet érdemel az Iuditt, Syrusok táborára
ki bátor szívet vitt, Számtalan pogánfaggal nem gondolván
femmit, Sőtér gíjel le vágia az fő Generalist. 1 Reg. 13.

Jonatas dicsírtetik hogy iffiú Davidért, Vefedelemre atta magát baráttyáért, Saultól meg mentette a nagy szöveségért, Mellyért halált kösfolni nem stánták egymásért. 1 Reg. 19. v. 2.

Ugyan Daviddal Mikol ezent tselekedte, Ejjel Urát ablakon alá eresztette, Agyába egy néma kép tökéjét reytette, Haláltól így az férjét őis meg mentette. 1 Reg. 19. v. 12.

Dicsíretet érdemel az Geti Ethai, Mert hogy David Abfalon előtt kezdet futni, Semmiképpen ő tölle el nem akart válni, Mind élerbe halálba egyyút kívánt lenni. 2 Reg. 15. v. 21.

Sinte ily dicsíretes dolgot tselekedet, Ruth Afzszony az Napaval és budosni kezdet, Házát és Nemzetiségét s mindent el feleytett, Mindenben Noemival fépen meg egyyezet. Ruth. 1.

Dicsírtetik Salomon hogy bölts itülettel, Parázna afzszony fiát nemes meg ért eszszel, Az haláltól megh tartván meg atta épséggel, Az Annjának az ki azt fogatta io kedvel. 3 Reg. 3. v. 21.

Tekuvat Afzszonyis ezen iot érdemli, Abfalonhoz Davidot mert meg engedszeli, Bölts beszélgetésszel Királyt arra veszi, Hogy életét meg hadgya stának azt nyeri.

Az Uy Testamentumis Zakæust aianlya, Hogy felét jószágának szegényeknek atta, Az özvegy afzszonyt Urunk fellyeb magasztallya, A ki két fillýért vetet a kintses ladába. Luc. 19.

Mindeneket ha eld akarnék számlálni, Ferfiunál io Afzszonyt fellyeb magasztalni, Így sokáig kellene beszédemnek nyulni, Mert io Afzszonyt eléggé meg nem dicsírhetni.

Ersébet dicsírtetik ártatlanlagáért, Az Isten előtt valo igaz életeiért, Az stent Törvényben valo hiven iarásaért, Sent parantfolatának tselekedetiért. Luc. 1. v. 6.

Fanuel leányának ájrtatossága, Nyilván vagyon Annának az ő buzgosága, Bódyri és könyörgése, szorgalmatossága, Templombeli lstenes gyakor imádsága. Luc. 2. v. 17.

Ferfiak közzől vallyon olly hűri kinek volt r Mint Kánaí Afzszonynak az ki Urunkal szolt, Kit Krisztus kemeny szova soha hátra nem tolt, Leányának gyogyulást nyert, maga bűnbe nem holt. Matth. 15.

Az vér folyást szen vedő Afzszonyiállatnak, Nagy aláza-

rossagát hallod kít ajánlnak, Az szent Evangelisták égigh ma-
gastalnak, Ki meg gyógyult ruháiát, hogy érte Krisztusnak. *Matt. 9.*
űdvességes Davidnak poenitentiája, De sokkal Magdol-
nanak élet jobbitása, Nagy buzgo szereteti Krisztushoz jo vol-
ta, Kenetinek illatya, sok könyhullatása. *Luc. 7.*

Nyilván vagyon Marthanak szorgalmatossága, Urunk;
hoz meg mutatott hű gazdálkodása, Az ő kedvéért valo sok
forgolodása, Mellyért el hittem lefen bőféges italma. *Luc. 10.*

Tabitha kít Dorkásnak más néven neveznek, Alamisnákat
adott sok sűkölködőknek, Es köntösöket tfinált őzvegy fegé-
nyeknek, Mellyért eddig meg maratt nagy hira nevének. *Act. 9.*

Ha Fersiban valahol fogyatkozás történt, Az mint hogy
sokott lenni gyakran es naponként, Ott sokan az Asszonyok ta-
laltanak io hirt, Mint erről az Uy frigjet meg láthat résenként,

Hogy Maria Magdolna kenetét ki önté, Krisztus Urunk fe-
jére ugyan bővön tölté, Ezt tudas többi közzől igen neheztel-
lé, Io tétét rékozlásnak es kárnak itilé. *Matt. 19. v. 7. 8, 9.*

De kinek volt jobb ügye mint ez io Asszonymak, Mert az
neve könyvében uy Testamentumnak, Io dolga hirdettetik ez
selyes világnak, Emlekezeti marad, elis nem vesz annak.

Nem olvassuk írásban ezt az Fersiakrol, Hogy fogáltak
Urunknak az ő marháiokból, De olvassuk az kegyes es hű Af-
sönyokrol, Hogy gazdálkottak néki az ő jofagokból. *Luc. 8.*

Nem férfi szolott Urunk mellet s. fogta pártját, Midőn
gonos Sidoknak fen vedre rüt vádját, Hanem egy asszony em-
ber fel emelvén fovár, Bodognak szerentsefnek mondta Iesus
Annyát. *Luc. 11. 15.*

Nem Asszony árulá el Krisztus Idvezitőt, Hanem az hamis
Iudas az igen íol tévőt, Hathato befedével mindent jora intőt,
Minnyáiunknak Mennyekre által utat szerzőt.

Hogy Urunk az Kereztfát nagy fáradvá vitte, Az Kop-
pastro hely felé az vállán viselte, Nem férfiak siratták jaygat-
ták érette, Hanem sok io asszonyok serege könyvezte. *Luc. 23.*

Egy Apostol sem állot Kereztfája mellet, Az egy sz. Ia-
nos kívül kít igen kedveller, Hanem Mariak voltak az kikkel
beszéllet, Azok semek láttára sok kínokat fenvett. *Iohán. 19. 25*
Io reg-

Io reggel az Afzszonyok nem férfiak mentek, Az ő korporoishoz kik kenetet vittek, Sok ieles dítfiretes dolgot tettek, Fel támadást Angyalok nékik jelentettek, Mar. 16.

19. A Prophetandi & docendi peritia.

Sokan Affzonyok között Proféták is voltak, Dítfirettel Nép előtt kik világoskottak, Minden Nemzetek között nagy hirt nevet harrak, Feleletet sokaknak gonozt vagy iot adtak.

Moysefnek és Aronnak Nények a Maria, Az Isten népe között ilyen vala Oida, Illyen vala Debbora Anna Profétissa, Ersebeth, s Filepnek négy Apostol leánya.

Az pogánok közt pedig illyen volt Kassandra, Az Troiai Priamus Királynak leánya, Hírefek az Papságban az Ifiginia, Diánának; Melissa Cybelének Papia.

Ez félek voltak ama tíz híres Sybillák, Mint Varro, Lactantius rollok bizonyítják, Minnyáian az Istennek egységét állatták, ő nagyfagos dolgait böltsen magyarázták.

20. A Philosophandi orandi, versificandi doctrina.

Ha pedig tekintünk az Filozofiára, Pythagoras oktatta feleségét arra, Es az ő Leányais kinek neve Dáma, Attya bölts mondáinak volt magyarázoja.

Bölts volt az Diotima, s híres Aspasia, Socratefnek mindenki tanítvány Affzonya, Mantinea Platotól tanolt s Filefia, Tudományért teriedt ki nevek ez világra.

Geminat Amikleat Plotinus dítliri, Lactantius Themistio Affzonyt hirdeti, örök emlekezetre méltónak ítéli, ő bölts tudományáért nagyrais böltsüllí.

Nagy Sandortól épített Alexandriában, Tanít vala egy Affzony Plato Scoláisában, Hypatia a neve minden tudományban, Híres és látott hallott, bölts az Filikában.

Theon Filozofusnak leánya ez vala, Akkori tudos embert mind meg előz vala, Mellyért reá nagy sokan irigykednek vala, Caesareába fegényt sámkivették vala, Socrates Hist. Eccl. lib. 7. c. 16.

Az Oratoriában és az Vers írásba, Hírefek Armetia, Saffo, Kopsiola, Hortensia Lucera, és Kornificia, Valeria, Corynna, Erynna Telia.

Az bölts Salustiusnál tudos Sempronia, Törvény magyarázoknál effes Kalfurnia, A Grakkusoknak Annyok híres Kornelia, Scipio felesége, okos Emilia.

Lucanus felesége tudos vala Polla, Segítvén az ő férjé-
könyv emendálásba, Pamphilus felesége Görög Damofila, Diana
díszíretit versel írta vala. Statius lib. 2. Sylvar. Theophr. in vita Apol.

Arete Aristippust fiát tanította, Egyebek tsudátára Filo-
sófára, Scythák Királynéiás Istrina oktatta, Sílemet az ő fiát
az Görög írásra. Herodotus in Melpo.

Lydiai Versiro vala Sosipatra, Serény, hőls, és hatalmas
minden tudományba, Annyira hogy az köz nép azt itili vala,
Hogy valami Istentől tanítatott volna. Eugapius apud volaterr.

Ha meg engedve volna Asszonyállatoknak, Hogy közön-
seges helyen ökis tanítsanak, Terméket szerint arra haylandok
volnának, Hogy minden mesterseget hamar tanolnának.

21. A regimine & arte militari.

Olvasfuk Asszonyoknak országlásokatis, Méltóságok kí-
tetfik néktek abbólis, Turták magok viselni Férfiú módrais,
Kiknek historisiát tudgya akarküis.

Ninus háála után Babylloniába, Semiramis országla hely-
lyel Káldéába, Negyven estendeig lön híres birodalma, Bölts-
sen orfága népét igazgattyra vala.

Vijonába éppité Babyllon városát, Széllyesen és magassan
rakatá kőfalát, Hallatlan mesterseggel tlináltatá tornyát, Es az
város közepin drága ssep Templomát.

Egy kőből vágata ki hatalmas Oszlopot, Melynek tartott
az hősfa sáz ötven láb nyomot, Mellyet iok fckerekre nagy
bañjal vonatot, Arabia hegyéről Babyllonba hozott.

Legh tetteies láthatóbb közönseges helyre Babyllon ut-
sáának az legh sebbikére, Emelteté, hogy lenne kedves az né-
zélre, Ez világnak hatodik tsudátais lenne.

Ierusalem városát Attália bírá, Es hat estendők alatt ludát
igazgatá, Gazdag Sába országot Asszony oltalmazá, Kí bölts
Solomon fenyves Vdvarát meglátá, 3 Regum 10. 2

Szeretlenség országát az Asszonyok bírták, Mind Kanda-
ges volt nevek az kik igazgatták, Efések, hatalmasok, véreket
nem sánták, Országokért ontani, azt ugy oltalmazták.

Thomyris Massageták híres Királynéja, Vitéz módon az
h. t. z. on forgolodik vala, Cyrust Persák Királyját megis gyözte
vala, Es mint ellenfégenek fejét vörte vala.

Mausolus felesége az Artemissa, Kirólm csak nem régen
Historiam szolla: Vra halála után sok hártzokon forga, Rho-
dusi gazdag népen győzedelmiet látá.

Vitézséggel fenyesék réghi Amazonok, Scythiai Nem-
zertből eredett Affonyok, Az kiknek meg hodolnak nagy sok
tartományok, Mert valoban serényen forgot kardon kariok.

Olvafluk szerinszerte mind az két írásban, Az Pogánis. I-
steniszent Historiában, Hogy Affszonyok Nemzetek oltal-
mazásában, Hűséggel forgolottak annak tarrásában.

Az kik közzüli fokakat most elő számláltam, Es nékik di-
stretes io hirt nevet attam, Ferfiakkalis őket őszve comparal-
tam, Io magok viselését à kiknek olvafltam.

Az réghi törvényt szerző Lycurgus és Plato, Mivel minde-
nik bölts volt fokát által láto, Természet dolgairól mélyen tu-
dakozo, Tutták Affszony Ferfinál hogy nem aláb valo.

Mert akar az elmének tekints éleflégét, Akar penig az re-
fít tagoknak erejét, Vagy penig az természet kellő Nemességét,
Mind ezekben az Affony meg találta réflét.

22. Ab habilitate discendi tum literalem tum vero militarem scientiam.

Ezek az bölts emberek ez okon rendelték, Hogy egya-
ránt Ferfival Affszony tanittassék, Deákí tudományra s-
hártzra okrattassék, ly és parittya lövés néki mutattassék.

Lovag gyalog hártzokon egyaránt forogion, Vitézke-
ni mezőben sátozt vonni tudgyon, Bátorkodást és kövel ha-
gyitást tanollyon, Hazájának finte ugy mint Vra fogállyon.

Voltrak olly Nemzetsegek kik közt az Ferfiak, Puhán él-
tek heverték semmit nem dolgoztak, Feleségek mezőben fán-
totrak kapáltak, Építettek hártzoltak, s- híven kalmárkottak,
Scyták, Rátzok, Gallusok és több nemzetek közt, Affony
az Ferfiával hasonlított vött, Békesség s- Had idején egy
vége zések lött, Affszonyt ő tanítfabol senki ki nem űzött.

De mire íutottatok oh szegény Affszonyok, Mayd min-
den Nemzetek közt vartok mostan tsufok, denki semmit azt
látom nem ád ti raytatok, Olly igen alá szállor à ti méltosagtok.

Es ha tiak az rosfszakat szolnák közzületek, El hittem
hogy azt mégis könnyebben túrnétek, De hogy mind elegyes-
leggyaláznak bennetek, Ezen főnyad, kesereg, és eped s- verék

Ezt én nem szenvedhetvény úgy állék mellétek, Ofsalma-
zím mint tudám igaz ügyetek, Mire kezetek be adom io ne-
ven vegyétek, Ez külded irásomat megis bõtsálljétek.

Kérlek felette igen hogy fenyesködgyetek, Szent étellel
erkõdésfel és példák legyetek, Ne legyen haszontalan ez ditsire-
tetek, Ez világra kiterjedt híretek nevetek.

Im sokak gyalázásat ére tetetek fel vöm, Magamat mint egy
Celul lõvöldõzni fel tõm, Irigy Zottus leszen immár ellenke-
zõm, Am lássa; tõb dolgokra leszen fel serkentõm.

De nem mondtam annyit az menyit el hattam, Com-
mentatorokban sokat el titkoltam, Világos igazságot erre in-
ditattam, Hogy ti méltóságokról ez keveset bõltam.

Mert ki gyõzné azokat mind elõ számlálni, Az Aszszonyok
fõszágit elõ beszélgetni, Mirt az kik tõl minnyáian kez-
dettünk eredni, Kik által Emberi Nem fokott szaporodni.

Kiktõl fõgh házunk népe s. annak ékessege, Eletünk se-
gedelme és gyõnyõrõsege, Sivánk vigasztalása, fogyatlan örõ-
me, Mindenféle dolgunknak Aszszony szine s. díse.

Légyen vége azért itt beszélgetésemnek, Aszszonyok ti-
rollatok írott énekemnek, Megh bõtsállatok kérlek erõtlen-
gemnek, Mind örökké áldalak, s. aianlak lstennek.

Mikor az hat száz felette ezer el tõit volna, Es harmincz
azok után változva forgana, Az virágzó lffiuság nekem is bol-
gálna, Ez Verseket rendelém hírül hogy maradna. 47

V É G E. *Vege*

